

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای در مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

اخلاق در جایگاه یک علم، از رهگذر وجود انسان پا به قاموس بشر گذارده است. برای دستیابی به یک زندگی انسانی، نیازمند تجهیز خود به علم و عمل اخلاقی هستیم. برای رسیدن به این هدف، رعایت اصول اخلاقی، پایبندی به فضایل اخلاقی و ترک رذایل به منظور دوری از مفاسد احتمالی ضرورت دارد. اگرچه وجدان اخلاقی انسان، این موارد را می‌شناسد، اما مطالعه و بررسی دستورهای اخلاقی دینی و آموزه‌های علمی در قالب «مقررات و اصول اخلاق حرفه‌ای» ضروری است. اخلاق حرفه‌ای دربرگیرنده اصول، وظایف و استانداردهای رفتار فردی و سازمانی مورد انتظار از افراد حرفه‌ای در مشاغل گوناگون است. در واقع اخلاق حرفه ای به منزله شاخه‌ای از علم اخلاق، به بررسی تکالیف اخلاقی در یک حرفه می‌پردازد. اخلاق حرفه‌ای در مشاوره، مورد تاکید موسسات و سازمان‌های حرفه‌ای مختلف داخلی و خارجی همچون سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران، انجمن مشاوره آمریکا، انجمن مشاوره کانادا و... قرار گرفته است. با توجه به اهمیت رفتار اخلاقی و تصمیم‌گیری اخلاقی در امر مشاوره، در این درس مبانی و کاربرد اصول اخلاقی در مشاوره آموزش داده می‌شود و دانشجوی معلمان، اصول ارائه شده را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند و در مشاوره مدرسه بکار می‌گیرند.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای در مشاوره	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: <i>Professional Ethics in Counseling</i>	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱
۱- مبانی نظری علم اخلاق از منظر فرهنگ اسلامی را تبیین نماید.	تعداد ساعت: ۱۶
۲- دانش و توانایی لازم در توصیف مبانی و اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره را به دست بیاورد.	شایستگی کلیدی: تربیتی
۳- اصول اخلاق حرفه ای در مشاوره را از نظر گاه‌های مختلف بیان نماید.	موضوعی <i>pck</i>
۴- اصول اخلاق اسلامی و کاربرد آن در مشاوره را بیان نماید.	پیش‌نیاز: -
۵- به مقایسه اصول اخلاقی در منشور اخلاقی سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران و انجمن روانشناسی و انجمن مشاوره آمریکا بپردازد.	استاد متخصص برای
۶- اصول اخلاقی مشاوره را در حوزه مشکلات فردی و خانوادگی دانش آموزان و مراجعان به کار برد.	تدریس: متخصص رشته
۷- اصول اخلاقی را در حوزه آموزش و پژوهش به کار برد.	روان‌شناسی و مشاوره

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل یکم: تعریف اخلاق

- آشنایی با دانشجویان، ارائه مقررات کلاسی و شیوه کار عملی.
- تعریف اخلاق
- مبانی اخلاق
- کلیات و مفاهیم اخلاقی
- بررسی نظریه های اخلاق (اسلامی و غیر اسلامی)
- تکالیف یادگیری:** مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی:** مقایسه نظریه های اخلاقی اسلامی و غیر اسلامی: شباهت ها و تفاوت ها

فصل دوم: اخلاق حرفه ای

- تعریف اخلاق حرفه ای
- تعریف نظام نامه اخلاقی
- تاریخچه اخلاق حرفه ای
- ضرورت و اهمیت نظام نامه اخلاقی
- تکالیف یادگیری:** مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی:** بررسی تحلیلی تاریخچه اخلاق حرفه ای

فصل سوم: اصول اخلاق حرفه ای

- بررسی اصول اخلاق حرفه ای در مشاوره
- صلاحیت مشاور
- رضایت آگاهانه
- سودمندی و نداشتن آسیب
- رازداری
- تکالیف یادگیری:** مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی:** ایفای نقش و کاربرد اصول اخلاق حرفه ای در کلاس همراه با نقد و بررسی

فصل چهارم: عملکرد اخلاقی

- بررسی و مباحثه در مورد حقوق مراجعان در مشاوره
- بررسی و مباحثه در مورد مسائل اخلاقی و نقش آن در مشاوره اسلامی.
- فرایند تصمیم گیری و عملکرد اخلاقی

- مباحث اخلاقی در ارتباط با مراجع و روابط چندگانه

تکالیف یادگیری: مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی: ایفای نقش و کاربرد اصول اخلاق حرفه ای در کلاس همراه با نقد و بررسی

فصل پنجم: ضوابط اخلاقی

- ضوابط اخلاقی و قوانین حقوقی

- موضوعات اخلاقی در سنجش و ارزیابی و استفاده از آزمون‌های روانی

- موضوعات اخلاقی در تحقیق و پژوهش

- مباحث اخلاقی در مشاوره ازدواج و خانواده

تکالیف یادگیری: مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی: مصاحبه با مشاوران خبره در مورد چالش‌های اخلاقی در عمل

فصل ششم: نظام نامه های اخلاق حرفه ای در مشاوره

- مقایسه نظام‌نامه‌های اخلاق حرفه‌ای در ایران و آمریکا.

- مباحثه در مورد آموزش صحیح مشاوران و نظارت مشاوره‌ای

- مباحثه در مورد موضوعات اخلاقی در راهنمایی و مشاوره تلفنی و برخط (آنلاین)

- مباحثه در مورد موضوعات اخلاقی در راهنمایی و مشاوره در بحران

- بررسی فرایند نظارت بر عملکرد اخلاقی مشاوران و رسیدگی به شکایات مراجعین.

تکالیف یادگیری: مطالعه مطالب درسی و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی:

- مطالعه منشور اخلاقی سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران و ارائه گزارش مختصری از آن

- مطالعه منشور اخلاقی انجمن روانشناسی آمریکا و ارائه گزارش مختصری از آن

- مطالعه منشور اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا و ارائه گزارش مختصری از آن

- مطالعه منشور اخلاقی انجمن مشاوره کانادا و ارائه گزارش مختصری از آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه مباحث نظری، طرح چالش‌های اخلاقی، طرح تنگنایهای اخلاقی در کیس‌ها و نمونه‌های واقعی مراجعین، بحث گروهی

کلاسی و دادن فرصتی به دانشجویان تا پاسخ‌های خود را به چالش‌ها ارائه کنند. از آنجا که ضوابط اخلاقی، معیار عملکرد درست

هستند، این درس حتما باید با ارائه مثال‌های موردی مبتنی بر فرهنگ بومی و بحث کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- امامی راد، احمد. (۱۳۹۵). اخلاق در مشاوره و روان شناسی مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و مقایسه آن با نظام نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا. نشر مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص).
- ۲- سامرز فلنگن، ریتا. (۱۳۹۶). پویایی های هویت اخلاقی در حرفه های یاورانه، تبیین های فرهنگی و فلسفی. ترجمه آسیه شریعتمدار. انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی
- ۳- حسینیان، سیمین. (۱۳۸۸). مباحث اخلاقی در مشاوره و روان درمانی، اخلاق در مشاوره و روان شناسی (مبانی و اصول). ناشر: کمال تربیت

منابع فرعی:

- ۱- احمدی، خدابخش. (۱۳۹۵)، مباحث اخلاقی در مشاوره و روان درمانی. نشر دانژه
- ۲- پاپ، کث. واسکوئز، ملیا. (۱۳۹۶). اخلاق در روان درمانی و مشاوره (راهنمایی عملی برای مشاوران و روان درمانگران). ترجمه کیانوش زهراکار، احمد حیدرینا، علیرضا بوستانی پور و نسرين ملکی. نشر ارسباران
- ۳- نوایی نژاد، شکوه. (۱۳۹۰). اصول اخلاقی و ارزشهای فرهنگی در مشاوره. تهران: نشر رضایی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس، ارزشیابی آغازین قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: سوالات مستمر کلاسی در طول ترم و آزمون میان ترم (۵ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایان ترم (۱۰ نمره)

کارپوشه: ارائه گزارشی از تکالیف عملکردی در طول ترم نظیر مصاحبه با مشاوران خبره در مورد چالش های اخلاقی در عمل، مصاحبه با دو نفر که تجربه مراجع بودن داشته اند و بررسی میزان رضایت یا دلایل عدم رضایت آن ها و مطابقت پاسخ ها با اصول اخلاقی مشاوره و ارائه به استاد (۵ نمره)

